

Szakemberek falun

2. Szerencsém volt, a négy termelősövetkezet egy-egy vezetőjét — elnökét vagy párttitkárát — egyszerre tudtam megkérdezni:

— Kell-e a szakember a mezőgazdaságban?

— Természetesen. A négy szövetkezet nem egyformán áll anyagilag. Ki tudná elsorolni, mi minden kellett ahhoz, hogy valamelyik megelőzze a másikat? A Móra Tsz a legjobb. Azt is mondják, előnyösen egyesült más tsz-szel, azt is, hogy azon a területen szegényebb emberek laktak, tehát volt munkaerő bőven, de ezt is hozzáteszik: Ahol a tsz kezdete óta helybenmaradt a jó vezetőgárda, az az erős szövetkezet. A jó vezetőgárdába a képzett szakembereket is beleértik.

Egyetemi-főiskolai végzettségű embere, csak a Mórának van: üzemgazdász, főállattenyésztője és párttitkára. A főagronómus itt is technikumot végzett ember.

Az egyetemi diplomások természetesen megnézik, hova mennek. Erős tsz-ben könnyebb boldogulni. Az erős tsz szolgálati lakást is tud adni. Az állami támogatással működő Egyetértés emberfogása ott bukott meg, hogy nem tudott furdósó-bás, összkomfortos, kétszobás lakással előállni. A Felsőgalyonyai Tsz először az állatgondozóknak adná a lakást, mert anélkül ezt a munkát se vállalják.

Körforgás

Ahhoz, hogy egy szövetkezet megerősödjék, szakemberre van szüksége. Ahhoz viszont, hogy a szakember odamenjen, erős tsz-nek kell lenni. Az állami támogatás nem a legjobb család. Gyakorló ideje alatt megismerkedhetnek az egyetemi

Még egyszer a mezőgazdaság

hallgató a gyengébb szövetkezetekkel is, meg is szeretné, és később lendíthetné rajta, de csak oda mehet gyakorlatra, ahol már van legalább egy agrármérnök. Az első témához, a közép-kaderek problémájához azt fűzik hozzá, hogy szükség lenne rájuk. Ha jönne, tudnák fogadni őket. Viszonylag sokan vannak azonban, akik otthon is kamatoztathatták eddig a tudásukat, nem is szeret mind embereket bálni. Mert a balástyai brigádvezetők egészen más természetű feladatai adódnak, mint a nagytáblás gazdaságban dolgozó pályatársaknak. A község 19 ezer holdján 1450 tanya van. A szétszórt település a munkaszervezés átka. Tíz emberért száz házat is össze kell járni — mondják.

Alsó fok

Szakemberre nem ott van csupán szükség, ahol irányítani kell. Sokan azt hiszik, megy a dolog így is: megmutatja a brigádvezető, hogyan kell elvégezni a munkát, és a tagok úgy csinálják. Szakmunkás kell a met-szőllőhoz is, a permetezőgépekhez is — mindenhol. De szakmunkás nincsen!

Az iskolaiigazgató azt mondja, idén 56 gyerek maradt otthon a nyolcadikosok közül. Az otthonmaradás azt jelenti, hogy a mezőgazdaságban maradt. Ha az előző évek tapasztalatával vetjük össze ezt a számot, következtetni lehet, hogy jó-

vőre még többen maradnak. Egyre gyakrabban mondják: jobban keres, aki nem tanul tovább.

Ezzel az 56 gyerekekkel foglalkozni kell. Mert ugyan megtanulja a szakmát talán mindenki otthon, hiszen az apa — a többségre ez érvényes — gazdasági iskolát végzett itt Balástyán. Megszerzett tudományát a maga gyakorlatával megtoldva első kézből adhatja át gyermekének. De ez a tudomány és ez a gyakorlat a maszek gazdálkodásra van szabva.

Sok pedagógus régi óhaja: az egy helyben topogó, csak kirkatba jó, semmire sem képesítő továbbképző iskolát szervezzék át szakmunkás-képző iskolává. A mostani állapot már csak azért sem jó Balástyán, mert előírás szerint az 5 km-en belüliket lehet kötelezni a továbbképzésre járásra, a széles határ átmérője viszont 30 kilométer. A falubeliek és a közellakók középiskolába igyekeznek, otthon elsősorban a tanyaiak maradnak. Ha szakmát adhatna ez az iskolafajta, szívesen jönne. Égető szükség lenne rájuk a szövetkezetekben.

Kell a szakember

A helybeliek szerint az átszervezésen elsősorban elvi hozzájárulást kell értenünk. A közismereti tárgyakat a pedagógusok vállalják, a szakmai részt pedig a jól képzett, erre a munkára személyenként is alkalmas, egyetemet végzett szakemberek kezébe lehetne letenni, teljes bizalommal. Ezen a változáson csak nyerni lehet. A termelősövetkezeteknek az is megérné, hogy anyagilag támogassák az ilyenfajta szakmunkásképzést.

Mert valóban kell a szakember a mezőgazdaságban. A legfőbb irányítótól a kétkézi munkásig.

Horváth Dezső

Képtelen képernyők

A Kállai Ödön utcában levő szegedi GELKA-szervizben a polcok zsúfolásig vannak készülékekkel. Legtöbb garanciális javításra vár. A javítási idő rövid, általában 48 órán belül hoznak rendbe egy-egy készüléket — ha van alkatrész, de sokszor annak hiánya miatt hetekig kell várni, amíg végre megjavíthatják a hibás rádiókat televíziókat. Különösen a televíziókészülékek javítása akadozik, mert hónapok óta hiányzik egy 30 forintos alkatrész, az úgynevezett nagyfeszültségű szekunder tekercs.

Az alkatrészeket közvetlenül a gyártó vállalatól rendelik, mert a központi elosztó nem akar raktárban az alkatrészek után magas eszközleltári járulékot fizetni. Így viszont általában kevesebbet küldenek, mint az igényelt mennyiség. Ugyancsak alkatrészhiány miatt nehézkes a külföldi rádiók, lemezjátszók és magnetofonok, valamint a hazai új típusú készülékek javítása. Az utóbbihoz az alkatrészeket csak több hónapos késéssel szállítják, s addig a hibás készülékek garanciális javítását sem tudják elvégezni. Átmeneti megoldásként másik rádiót vagy televíziót adnak használatra a megrendelőnek.

Amint a GELKA vezetője, Szaniszló Béla elmondta: az idén március óta vállalják a nagyothalló készülékek javítását is, amelyeket korábban Budapestre küldtek. Ezeket a hallásjavítókat azonban nem kell alkatrészhiány miatt raktárban tárolni: mind magyar, mind pedig külföldi készülékek alkatrészrel rendelkezésre állnak.

A GELKA még ebben az évben átköltözik a Károlyi utcai új lakóépület alatt kialakított üzlethelyiségbe. Ennek az alapterülete tízszer nagyobb a jelenleginél. Tágas fogadóhelyiséget, kényelmes műhelyeket, raktárakat képeztek ki. Két gépkocsinak külön építettek egy zárt műhelyt, ahol az autó-

rádiókat javíthatják. Ezt a munkát eddig az utcán végezték. Az új helyiségbe költözik majd a Püspök utcából a háztartási gépeket javító részleg is.

Az átköltözéssel azonban nem szűnik meg az alkatrészhiány. Annak csökkentésén az alkatrészosztó tud változtatni. A rádiók és a televíziók alkatrészei viszonylag gyakran elromlanak, s így az anyagok után esedékes eszközleltári járulék nem nagy. A GELKA szolgáltató vállalat, s azért, mert a raktárban levő alkatrészek utáni összeg csökkenti a nyereséget, nem volna szabad ilyen szűkmarkúan gazdálkodnia.

Ács Sánta Sándor

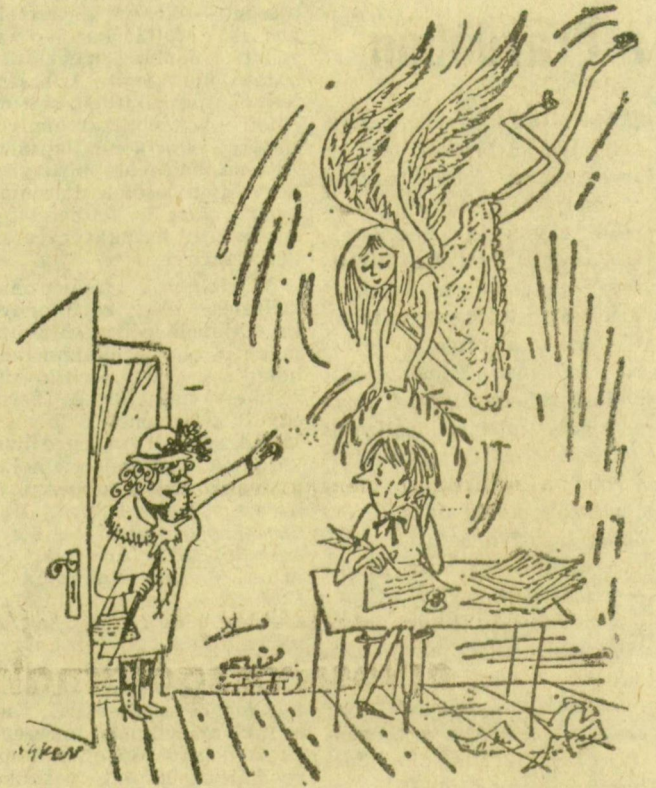
Hull a szilva a fáról...

A Dél-Alföld legnagyobb szilvákterjében, a Derekegyházi Állami Gazdaság gyümölcsösében száz százalékosan gépesítették a szedést. Erőgéphez kapcsolt vibrátorral rezgetik meg a fák törzsét és a szilva ponyvára esik. Egy géppel naponta mintegy száz fáról tudnak leszüretelni.

A termések az alacsony fákra nem esnek nagyot, úgy hullanak le az alattuk kifeszített rugalmas ponyvára, hogy egyáltalán nem sérülnek meg. A szedőknek ezután már csak annyi a dolguk, hogy a ponyva gyűjtőnyílásán keresztül ládába ömlessék a szilvát. Három vibrátorral dolgoznak a gazdaságban s mintegy háromezer fáról alig két hét alatt kényelmesen tudnak leszüretelni.

A gépesített szedés összehasonlíthatatlanul olcsóbb a kézi szedésnél.

Írófeleség

A Polish Weekly karikatúrája

— Ki az a szőke dáma a fejed felett?!

Semmiből milliók

A MÉH az idén október 1-től november 9-ig ronggyűjtő heteket rendez. A gyűjtési kampányokkal igyekeznek növelni az értékes hulladékok mennyiségét. Megállapították, hogy az ipar évente mintegy 2 ezer tonna géptisztító rongyot használ el, a papírriparnak pedig több mint 6 ezer tonna textilhulladékra van szüksége.

Az ország lakossága évente 60 ezer tonnányi textilárut vásárol, s a statisztika szerint ebből 40 ezer tonna textil válik egy év alatt feleslegessé. Tavaly azonban csupán 22 ezer tonna textilhulladékot gyűjtöttek be, ami korántsem jelenti a begyűjthető mennyiség felső határát.

Az értékes hulladékrongy feldolgozására Mohácson új feldolgozóüzemet létesítettek, amely jövőre már 500 tonna — export útján is hasznosítható — fonalat készít. Az üzem kapacitását a későbbiekben 1000 tonnára növelik. A MÉH-vállalatok az idei év első felében 36 ezer

tonna papírhulladékot, és 12 ezer tonna rongyot adtak át az iparnak, s így — a begyűjtött fémhulladék értékével együtt — 14 millió dollárt „mentettek” meg. Tavaly a ronggyűjtő hetek idején 2050 tonna háztartási rongyhulladékot szolgáltattak be a felvevőhelyekre. Az ideji ronggyűjtő hetek alatt ennél lényegesen többet kell, illetve lehet összegyűjteni, mert ha például a géptisztító rongyszükségletet importból kellene kielégíteni, az másfél millió dollárba kerülne.

A MÉH-vállalat összes begyűjtőhelyén átveszik a hulladékokat, és minden 5 kilogramm rongy után ajándéksorsjegyet adnak. A ronggyűjtő hetek után a sorsjegyek között Skoda személygépkocsit, külföldi utazásokat, televíziókat és vásárlási utalványokat sorsolnak ki. A gyűjtésben élen járó iskolák úttörő-csapatát pedig külön pénzjutalmat kapnak.

A. S.

Idegösszeomlásos patkányok

Londonban elektromos patkányoknál, a közölkést indítanak támadást a káros rágcsálók ellen. Ehhez oly magas frekvenciájú hangokat előállítású készüléket használnak, amelyek hangjait két percen belül nem érzékeli, a

patkányoknál azonban valamiféle idegösszeomlást okoznak, és így könnyebben megfoghatók. Egy vágóhid közelében kísérletet folytattak az új készülékkel, és több tucat patkány rohant elő a pincéből és a kutyák könnyen elpusztíthatják őket. A kísérletek egyébként azt mutatták, hogy ez a készülék rendkívüli mértékben igénybeveszi a lovak, a tehénké és egyéb háziállatokait is.

Dobozy Imre:

Újra lehet kezdeni

2. Nem igaz, hogy nincs fantáziája. Mindig volt. Akkor is, amikor pedáns dolgozatot gyártotta. Tavaly tavasszal, hűsvétvasárnap, első szabadságán volt itthon, az Ájban sétáltunk, a parkká szelídített gáldi kiserdőben (nyolc éven mély begyárok ijesztették itt, álljt kiabálva, a Budára tartó városokat, onnan kapta a nevét), egyszerűen nyersen félbeszakította a háború alakulását variáló, tudálművészi elmefuttatásomat. „Hagyd abba, majd a Polgári Körben, ott kedvedre fecsseghetsz. Hát nem érdeged? Bennem is erős volt a kísértés, lengjek csak, mint az inga, tőlem független törvény szerint. Nem az enyém a felelősség. Azé, aki elindított. Végig kell csinálni, parancs szerint, aztán jöhet, ha elkerülhetetlen, a szembenézéssel, Akár a frontregények ismerős és elmaradhatatlan figurájáról, a gyanútlan katonánál, aki csak a végén érti meg, miféle dicsőségekbe vitték bele. Akkor aztán felnyílik a szemé, és eltökéli, hogy soha többé. Ez a fickó rendszert megnyeri a tisztelt közönség tetszését. Jámor tudatlansága felmenti a cinkosság gyanúja és a tagadás kötelezettsége alól. Kései lazáda is, a már megvert erőszakl szemben, oly megindító, hogy ünnepontóvá teszi az aggodalmas kérdést: mit cselekszik majd, ha az

erőszak újból jelentkezik? De én nem, ezt én így nem...

— A kísértésel lépést tart a szégyen. Semmi sincs, amitől ennyire félnék: tudod, apámmal a szégyen végzett. Ha nem hiszek az eredendő bűnből, még kevésbé hiszek az eredendő tudatlanságból. Ne érts félre, ebbe a zűrzavarba nem könnyű belátni! Végre is Trója óta sok minden történt. Hogy mást ne mondjak, Heléna szép kezét felváltotta az igazság. Legalább annyiféle, ahány a küzdő felek száma. A korrekt töprengésnek nincs könnyű dolga, ha tetten akarja érni a kendőzés művészetét. De a háború nemcsak zűrzavar. Tűz. Leégeti a legtarkább madár tollazatát is. Gyerehovóban vagonfrozta ki minket. Még jól körül se néztünk, a menetbe készülő zászlóalj tüzet kapott a falu szeléről. Gyér tűz volt, néhány pus-pából, egy-két géppisztolyból, éppen csak meglegyintett bennünket. Ijedt kiabálás: partizánok! Azok voltak, de lehet, csak közölni akarták velünk, hogy tudnak róluink. Nem sebesült meg senki. Vazulay őrnagy, zászlóaljparancsnok azonban lelket akart verni a megszeppent társaságba, megtörő támadást rendelt el a falu ellen.

— Emlékszel Fornai tanár úr iztambulli anekdotájára? Emlékezned kellene, minden évfolyamnak emlelte. Leszakad egy erkély a Bektasi kapura nyíló utcácskában, agyonüt egy balmész járókelőt. A kádi maga elé viteti a háztulajdonost: felakasztatják, gazember, hanyagsággal megöltél egy ártatlan polgárt. A tulajdonos esküszik, ő nem bűnös, már két napja szól a kovácsnak, csinálja meg az erkélyt kilazult tartóvasait. Igen? Na, menj békén, hozzátok elem a kovácsot. Hozzák is a poroszlók rögtön. A kovács nem tagad, a tulajdonos valóban szól neki, csak hogy ő

épp aznap házasodott, s amikor lea hántotta ifjú nejeéről a köntöst, mindenről elfeledkezett, csak egyről nem: de mondd, kádi, te az én helyemben hivatali kötelességeidről elméledkél volna? A kádi nem is tud haragudni, elbocsátja a kovácsot, menj, jó ember, szeresd a feleséged, míg Allahi erőt ad hozzá. A poroszlók azonban morognak, ha elment a kovács, ki legyen a bűnös? A kádi legyinti: ugyan, hát hozzatok egy másik kovácsot...

Siralmas fészek ez a Gyerehovó, ha látnád. Harminc-negyven faház az egész, szétszórtan és zsilátan, a keskeny patak völgyre lejtő kertekkel. Lezártai az erdőre nyíló térséget — kiabálta Vazulay —, jó fegyvereket van, fiúk, előre! A faluból egy géppisztoly szól még, rövid sorozatokat pökdösva a leszálló alkonyba, aztán csend lett, a partizánok odébb álltak. Nem baj, hozzatok egy másik kovácsot. Izgatottan bukdácsoltunk az álmomást környező répföldön. Micsoda marhaság ez is: jó fegyver. Szavainkat teljesen kiforgattuk alapértelműlmből. A fegyvernek sok tulajdonsága lehet. Korszerű, pontos, fagybíró, nagy tűzgyorsaságú, mit tudom én. De jó? Mire? Önti. Hazudozánk egyik legkörmönfontabb módja, hogy a dolgokra olyan minősítéseket agyagunk, amelyek valódi tartalmukkal és rendeltetésükkel végképp összeférhetetlenek. A szélső ház előtt kecske legelt. Fekete foltos, duzzadt tőgyű kecske volt, mohón tépte a sárgás füvet, vonulásunkra fel sem emelte fejét. Gatsó százados adta ki a tűzparancsot, százötven lépésre vonultunk a falutól. A harmadik század laza láncá akkor bukkant ki az erdőből. Hirtelen végigrecsegett a tájon az összűz. Egy asszony lépett ki a szélső házból, tetőn állt, mögöttem valaki rekk... adította: ne rá, főleje! Az a... mégis lerogyott a küszöbre.

(Folytatjuk.)